

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' א

12 הגמרא דנה בניקב הוושט ואחר כך נסתם: **וְאָמַר רַבָּה, קְרוּם שְׁעָלָה**
13 **מִחֶמֶת מָכָה** וסותם את הנקב **שְׁפוּוֹשֵׁט, אֵינּוּ קְרוּם** – אין קרום זה
14 נחשב כסתימה להכשירה ואפילו שהקרום עבה, משום שאינו
15 מתקיים.
16 הגמרא דנה אם יש בדיקה לוושט: **וְאָמַר רַבָּה, וּוְשֵׁט אֵין לוֹ בְּדִיקָה**
17 **מִכְחוּץ** – אי אפשר להכשירו על ידי בדיקה בעור החיצון לראות
18 שלא ניקב, משום שהעור אדום ואין ניכר בו טיפת דם, **אֵלָא** רק
19 **בְּפָנִים** שהעור לבן ניכר בו דם ואפשר לבודקו.
20 שואלת הגמרא: **לְמַאי נִפְקָא מִיָּנָה** – איזה דין יוצא מחילוק זה
21 שבאופני בדיקת הוושט.

1 אותו ומותחת אותו, ומחמת זאת **זְמַנֵּן דְּמִיְהַנְדוּן בְּהַרֵּי הַרְדֵּי** –
2 פעמים שיזדמנו הנקבים להיות מכוונים זה כנגד זה, ומטעם זה יש
3 לחשוש לניקבו זה שלא כנגד זה שעושה את הבהמה טריפה, אבל
4 **בְּקוּרְקָבָן דְּמִיָּנָה נֵיִחַ בְּדָקָא קָאֵי** – בקורקבן שתמיד נח במצב אחד
5 ועומד על מקומו בלי להמתח ולהתכווץ, אף שישנם שני נקבים, מכל
6 מקום שני הנקבים במקומם עומדים ולעולם הרי הם זה שלא כנגד
7 זה, ומטעם זה יש להכשירה, ומדוע אמר רב פפא היפך הסברא.
8 מחמת טענה זו חוזרת בה הגמרא ומתקנת את השמועה בשם רב
9 פפא. מבארת הגמרא: **אָמַר לִיה רַב אֶחָא בְּרִיה דְּרַב יוֹסֵף לְרַב אֲשִׁי,**
10 **הָבֵי אִמְרִינֵי** – כר נאמרו הדברים משמיה דמר זוטרא דאמר

שואלת הגמרא עוד: ומאי שנא מספק אם נמצאת טומאה ברשות
 היתיד שהדין באדם העובר שם ואינו יודע אם נטמא דספקו טמא –
 שיש לו דין טומאה מספק, ומדוע עולא הכשיר מספק.
 משיבה הגמרא בשאלה על המקשן: ולימבעיך – לשיטתך שמבקש
 אתה לדמות את דינו של עולא לדין ספק טומאה, מדוע מדמה הך
 לספק טומאה ברשות היחיד שטמא ומכח זה מקשה, אדרבה,
 נידמיה – נדמה לספק טומאה ברשות הרבים, שהדין הוא
 שהעובר שם ואינו יודע אם נטמא, דספקו טהור, ויהא דין זה סיוע
 לדברי עולא. אלא בהכרח מה שאין להשוות בין דין טומאה לשאר
 ספיקות הוא משום דהתם הלבנתא גמירי לה מפוטא – שדין זה
 ספק טומאה ברשות הרבים טהור, הוא נלמד מהלכה למשה מסיני
 מדין סוטה, וכן דין זה ספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא אף
 הוא נלמד מהלכה למשה מסיני מדין סוטה, ואין טעם וסברא
 בהלכות אלו, ולכן אי אפשר ללמוד מהם לשאר ספיקות.
 הגמרא מביאה דעה החולקת בדין ישוב קוץ בושת: יתיב ההוא
 מרבנן קמיה דרב כהנא, ויתיב וקאמר, נמצאת קוץ בושת איתמר
 – על כך אמר עולא את דינו, והיינו שרק אם נמצא קוץ בושת בזה
 חידוש שלא חוששים שנקרעו שני העורות, אבל אם ישב הקוץ בעור
 הושט, והיינו שנתחב בו, היישינן שמא נקרעו שני העורות, ואף שאין
 רואים זאת יש לחוש שמא נתם על ידי קרום חממת המכה – אינו
 נחשב כסתימה לנקב. אמר להו רב כהנא, לא תצייתו ליה – אלא
 תשמעו לדברי חכם זה, משום שסברא יש בדבר לומר שעולא אפילו
 בישב לו קוץ בושת איתמר – אמר את דינו, שלא חוששים שנקרעו
 שני העורות, משום שרק בזה ישוב קוץ בושת יש חידוש בדבריו,
 אבל נמצאת קוץ בושת לא איצטריך ליה לעולא להשמיענו דין
 זה שלא חוששים לנקרעו שני העורות, דכולהו חייו ברייתא קוצי
 אכלן – שהרי כל חיות הבר הרועות ביערות אוכלות קוצים, ולא
 שמענו שיהיו טריפה מחמת הקוצים, אלא בהכרח שעולא אמר את
 דינו בישוב, שבזה יש חידוש שלא חוששים לנקב בושת.
 הגמרא ממשיכה לעסוק בדיני הושט בחלק הנקרא תורבץ הושט:
 איתמר – נאמר בבית המדרש, תורבץ תוושט, שהוא תחילת הושט
 במקום חיבורה ללחי, רב אמר, בנקב במשהו היא טרפה, ושמואל
 אמר, רק בנחתך ברובו טרפה.
 מבאר הגמרא את מחלוקתם: רב אמר במשהו, משום שסבר
 שמקום תורבץ הושט מקום שחיטה הוא, וכוונתו עצמו שאם ישחט
 שם תהא כשרה, ואם כן דינו כוושט שניקב במשהו טרפה. ושמואל
 אמר שרק בנחתך ברובו, משום שסבר שתורבץ הושט לאו מקום
 שחיטה הוא, ואינו חלק מהוושט, ולכן אין דינו כוושט שניקבתו
 במשהו, אלא יש לו דין בפני עצמו, שאם נחתך טרפה, ובנחתך רובו
 חשוב כנחתך כולו.
 מבררת הגמרא: הי ניהו – מה הוא, כלומר מהיכן עד היכן הוא
 המקום הנקרא תורבץ הושט.
 משיבה הגמרא: אמר רבי בר מר עוקבא אמר שמואל, כל מקום
 שחזקבו ומרתיב – שחלל הושט מתרחב, זה הוא תורבץ הושט,
 אבל אם חזקבו ואינו מתרחב אלא עומד במקומו, והוושט עצמו.
 אמר להו רב פפי, והרי מר לא אמר הכי – רבי אינו אומר כן, ומנו
 – ומיהו רבי, הוא רב ביבי בר אבבי, אלא מפרש את מקום תורבץ
 הושט כך, שכל מקום שחזקבו ועומד במקומו, זה תורבץ הושט,
 אלא אינהו וושט עצמו, כל שחזקבו וכווין – שכאשר חותך את
 הושט שפת החתך מתכווץ כלפי פנים ונעשה עיגול חלל הושט קטן.
 דעה שלישית בפירוש מקום תורבץ הושט: רבי יונה אמר וזרם
 מבלעתא – מקום בית הבליעה, והוא החלק הסמוך ביותר לפי הושט.
 מבררת הגמרא: וכפה הוא שיעור זה בבית הבליעה. משיבה הגמרא:
 אמר רב אוביא, פחות משערתא ועדיף מהיתא – שיעורו הוא
 פחות מאורך של גרגיר שעורה ויותר מאורך של גרגיר חיטה.
 הגמרא מביאה מעשה ופסק הלכה בדין תורבץ הושט: תהוא תורבץ
 דהיה – מעשה בשור שהיה שייך לכני רב עוקבא, דאתחיל ביה –
 שהתחיל בו את השחיטה מעט בתורבץ הושט, ונמר את רוב

מתרצת הגמרא: לבהמה שיש ספק אם היא דרוסה, כגון שמצא חיה
 ממין הדורס בתוך עדר בהמות שהיא שותקת והן צועקות, שחוששים
 שצועקות מחמת שדרסה בהן, וצריך לבדוק את הוושט של כל בהמה
 אחר השחיטה מבפנים אם נעשה הבשר אדום מחמת הארס, וזה הוא
 ההבדל היוצא להלכה מדברי רבה, שהעור הפנימי שהוא לבן ניכר
 בו אם יש אדמיות מחמת הארס או לא, אבל העור החיצוני שאדום
 הוא, אין לו בדיקה, משום שלא ניכר בו האדמיות.
 הגמרא מביאה מעשה בדין בדיקת הושט: תהיא – היתה בהמה
 שהיה בה ספק אם היא דרוסה, דאתא לקמיה דרבה, הוה קא
 בדיק ליה רבה לוושט מאברא – ובדק לה רבה את הושט מבחוץ.
 אמר ליה אבבי, והא מר הוא דאמר – והרי מר (רבה עצמו) הוא
 שאמר שוושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים. אפכיה רבה,
 ובדיקה – הפך רבה את עור הושט, ובדק אותו מבפנים, ואישתכח
 עליה תרי קורטי דמא, וטרפה – ומצא בו שני מקומות שהיה בהם
 מעט דם, והסריף את הבהמה. מבאר הגמרא: ורבה שהחל בבדיקת
 העור החיצון, נמי לתדורי לאבבי הוא דבעי – כל כוונתו במעשה
 זה, לבדוק את אבבי ולראות אם ישאל מיד כשיראה שנעשה לא
 כדין.
 הגמרא מבאר אימתי אין חוששים לקרום שעלה מחמת המכה:
 אמר עולא, ישוב לו קוץ פוושט הבהמה על ידי שאכלה קוצים,
 ונתחב קוץ לתוך עור הושט הפנימי, ולא נראה הקוץ מצידו החיצוני
 של הושט, וגם אין שום אדמיות במקום הנקב הפנימי, אין הוושטין
 שמוא כאשר ניקב בתחילה היה הנקב מפולש בשני עורות הושט,
 ואחר כך הבריא מחמת קרום שעלה על גבי המכה, שאם אכן כך
 היה, הלא שנינו לעיל שאין קרום זה מועיל וטרפה הבהמה, אלא כיון
 שלא ראינו שנקב הקוץ את שני העורות, אין חוששים לנקב והבהמה
 כשרה.
 (דרם, התיבות, פספין, טמאה. תיבות אלו הם סימן לקשיות על
 עולא). הגמרא מביאה להקשות על עולא מדמיון למקרים אחרים
 שאסוריה מספק. מקשה הגמרא: ולעולא שהכשיר במקום שיש ספק
 אם היה נקב בושת, מאי שנא מספק בבהמה אם היא דרוסה, כגון
 שנכנס אריה לעדר בהמות שאנו חוששים שמא הכניס בה ארס
 וצריכה בדיקה.
 מתרצת הגמרא: קפבר עולא כדעת רב (ג). שאין הוושטין לספק
 דרוסה, ולכן הכשיר אף בישוב לו קוץ בושת.
 שואלת הגמרא עוד: ומאי שנא ספק זה באופן שישוב קוץ בושת
 משתי התיבות המנוחות לפנינו, אחת של חלב ואחת של שומן,
 ואינו יודע להבחין מה חלב ומה שומן, שאסור לאכלם, ואם אכל
 אחד מהם חייב בקרבן אשם תלוי הבא על ספק איסור כרת, הרי
 מבואר בזה שכשיש ספק איסור לפנינו אסור לאוכלו, ומדוע עולא
 התיר את הבהמה מספק.
 מתרצת הגמרא: תתם איתחוק איפורא והבא לא אתחוק איסורא,
 כלומר, במקרה של שתי התיבות החזק הדבר לאיסור מאחר שוראי
 מעורב כאן דבר האסור, ולכן כל חתיכה אסורה שאכלה מספק, אבל
 כאן בישוב קוץ לא החזקה בכך הבהמה לאיסור, שכן עצם הדבר
 שיושב קוץ בושת אינו כלום, ורק ספק יש אם אירע שניקב ואסורה
 או לא.
 שואלת הגמרא עוד: ומאי שנא מהשושט פספין בדוקה ולא היה בה
 שום גנב, ואחר השחיטה נמצאת הסכין פגומה, שהבהמה אסורה
 מספק שמא נפגמה הסכין בעור קודם השחיטה, ונמצא ששחט בסכין
 פגומה שנבלה היא, הרי מצינו שהבהמה אסורה מספק אף שלא היה
 חזקת איסור בדבר.
 מתרצת הגמרא: תתם – שם אף על פי שלא החזק איסור בתחילה,
 אבל בסוף איתלייד לה ריעותא פספין – נולד סיבה המרעת את
 חזקת שלימות הסכין, וכיון שלפנינו סכין פגומה לכן יש לחוש לצד
 זה ולאסור מספק שמא היתה פגומה קודם שחיטה, אבל בישוב קוץ
 בושת שלפנינו רואים שאין הקוץ עובר את שני העורות, אם כן אין
 לפנינו סיבה לחשוש שהיה נקב ונטתם.

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' ב

הגמרא: אִינְלִגְלַל מִלְתָּא מְטָאי לְקַמִּיה – התגלגל הדבר (פסק דין זה
 של רבא), והגיע לפני דְרָבִי אֲבָא, אָמַר לְהוּ, תוֹרָא (–השור) בֵּין
 לְרַב בֵּין לְשִׁמוּאֵל, שְׂרִי – מותר באכילה, שהרי לרב הסובר
 שנקובתו במשהו הוא משום שמקום שחיטה הוא, ואם כן יש
 להכשיר, ולשמואל שתורת נקב עליו ומשום שאינו מקום שחיטה,
 אינו טרף אלא אם נחתך ברובו. זִילוּ אָמְרוּ לִיה לְבְרִיה דְרַב יוֹסֵף
 בְּרַחֲמָא – לכו אמרו לו לבנו של רבי יוסף בן חמא (שהוא רבא),
 דְלְשָׁלִים דְמֵי תוֹרָא לְמַרְיָה – שישלם את דמי השור לבעליו, משום
 שהטריף אותו שלא כדין, שברייתא מפורשת היא שלא עושים
 כחומרתו של דעה אחת ומצד שני כחומרתו של הדעה החולקת.
 הגמרא מביאה עוד אמורא שהקשה על רבא: אָמַר מַר בְּרִיה (–בנו)
 דְרַבִּינָא, מוֹתְבִינָא תוֹבְתָא כְּלָפִי סְנְאִיה דְרַבָּא – מקשה אני קושיא
 כלפי שונאו של רבא (היינו כלפי רבא עצמו, רק אמר זאת בלשון
 רכה ונקייה), שכן שנינו בברייתא, לְעוֹלָם בְּכָל מְקוֹם שֶׁנֶּחֱלַקוּ בֵּית
 שְׂמַאי וּבֵית הֵלֵל הִלְכְתָּא (–ההלכה היא) בְּדַבְרֵי בֵּית הֵלֵל, וְהַרוּצָה
 לְעִשׂוֹת בְּדַבְרֵי בֵּית שְׂמַאי, עוֹשֶׂה, וְהַרוּצָה לְעִשׂוֹת בְּדַבְרֵי בֵּית
 הֵלֵל, עוֹשֶׂה. אבל אם עושה מְקוּלֵי – כקולת בֵּית שְׂמַאי, ומצד שני,
 באותו ענין, לגבי דין אחר, עושה מְקוּלֵי – כקולת בֵּית הֵלֵל, הרי הוא
 רְשָׁע.

השחיטה פְּוֹשֵׁט עצמו. אָמַר רַבָּא, רְמִינָא עֲלֵיה חוּמְרֵי דְרַב וְחוּמְרֵי
 דְשִׁמוּאֵל וְטְרִיפְנָא לִיה – מטילים אנו על שור זה חומרתו של רב
 וחומרתו של שמואל ומטריפים את השור. ומבאר רבא את דבריו:
 מטילים אנו עליו את חוּמְרֵי דְרַב, דְאָמַר רַב, נקב בתורבץ הושט
 עושה את הבהמה טריפה אפילו בְּנֶקֶב מְשָׁהוּ, ואם תשאל מדוע
 הבהמה טרפה, וְהָאָמַר רַב, הטעם שנקב מטריף אפילו במשהו הוא
 משום שתורבץ הושט מְקוּם שְׁחִיטָה הוּא, ואם כן חיתוך התורבץ
 הלא הוא חלק ממעשה השחיטה, וכיון שמקום שחיטה הוא, הרי
 שחיטה כשרה היא, שהרי בשחיטה זו לא היה נקב בלבד, אלא שחט
 את כל הושט ורק החל בתורבץ הושט. עונה רבא, משום שלגבי
 מקום שחיטה אנו מחמירים בְּשִׁמוּאֵל, דְאָמַר שֶׁמְקוּם תוֹרְבֵץ הוּשֵׁט
 לְאוּ מְקוּם שְׁחִיטָה הוּא, ואם כן חיתוך במקום זה, אין שם שחיטה
 עליו אלא סתם נקב, ולכן עושה את הבהמה טריפה. ואם תשאל
 שוב, אִי מַחְמִיר אֶתְּהָ כְּשִׁמוּאֵל, הָאָמַר שֶׁאֵין נֶקֶב מַטְרִיף בְּתוֹרְבֵץ
 הוּשֵׁט אֲלֵא אִם נֶחֱתַךְ בְּרוּבּוֹ, ובמקרה זה הרי חתך בתורבץ הושט רק
 משהו, שהרי את רוב השחיטה עשה בושט עצמה, ומדוע הבהמה
 טרפה. עונה רבא, שבדין זה אנו מחמירים בְּרַב, דְאָמַר שֶׁנֶּקֶב בְּתוֹרְבֵץ
 בְּמְשָׁהוּ, ונמצא שמחמירים מצד אחד כרב שנקב במשהו, ומצד שני
 כשמואל שאינו מקום שחיטה, ולכן הבהמה טרפה.
 מביאה הגמרא שהאמוראים תמדהו על פסק זה של רבא. מספרת